

Svar på skriftligt spörsmål SSS 660/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om utbildning i och tillsyn över säkerhetsbranschen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 660/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Mia Laiho /saml:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta till följd av de våldsdåd och missbruk som uppdagats inom ordningsövervakningen,

hur har tillsyn utövats över den privata säkerhetsbranschens verksamhet,

har man tidigare ingripit i missbruk,

har brottmålsdomar mot personer påverkat fortsatt verksamhet för ordningsvakter/väktare/chefer/utbildare/näringsidkare,

har regeringen planer på att inrätta en utredningsgrupp för att bedöma tillräckligheten vad gäller utbildningen inom säkerhetsbranschen och tillsynen över företagen inom branschen samt behovet av korrigerande åtgärder,

hur bedöms den sökandes lämplighet för branschen i utbildningen inom säkerhetsbranschen

om det under utbildningens gång konstateras beteende som är olämpligt för branschen eller attitydproblem, har man ingripit i detta eller har utbildningen avbrutits,

vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att återställa förtroendet för säkerhetsbranschen och

hur kommer regeringen att säkerställa att motsvarande missbruk inte sker i framtiden?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Bestämmelser om den privata säkerhetsbranschen finns i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015). Lagen tillämpas på bevakningsrörelse, ordningsvaktsverksamhet och säkerhetsknyddande verksamhet. I lagen finns bland annat bestämmelser om godkännande som ordningsvakt, utbildning för ordningsvakter och utbildning för utbildare samt om ordningsvaktens befogenheter. Lagen innehåller också bestämmelser om tillsyn över aktörer inom den privata säkerhetsbranschen.

Polisstyrelsen svarar för den allmänna styrningen av och tillsynen över den privata säkerhetsbranschen. Polisinspektionerna utövar däremot tillsyn inom sina distrikt över den privata säkerhetsbranschen och bland annat ordningsvaktens verksamhet. Jag har begärt och fått av Polisstyrelsen en utredning om hur tillsyn över verksamheten i praktiken har utövats och utövas för närvarande av Polisstyrelsen och polisinspektionerna. Av utredningen framgår att det har varit möjligt att ingripa i missbruk som uppdragats inom branschen. Polisen kan dock endast ingripa i de fall av missbruk som kommit till polisens kännedom.

Det bör också beaktas att missbruk kan komma till polisens kännedom även på annat sätt än i samband med den tillsyn som polisen utövar.

Straffmålsdomar mot aktörer inom den privata säkerhetsbranschen kan påverka deras fortsatta verksamhet inom den privata säkerhetsbranschen. I lagen stadgas bland annat om de grunder på vilka godkännandet som väktare eller ordningsvakt kan återkallas. Ett skäl för att återkalla godkännandet är att väktaren eller ordningsvakten genom en dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott som visar att han eller hon är olämplig för sin uppgift.

I vissa fall har agerandet hos anställda inom den privata säkerhetsbranschen varit mycket på tapeten i offentligheten inom den senaste tiden. Utredningen av fallen pågår fortfarande. Jag anser dock att det redan på basis av det som hittills uppdragats finns eventuella oegentligheter och utvecklingsbehov inom den privata säkerhetsbranschen som det finns skäl att utreda. Därför har jag beslutat att vid inrikesministeriet tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att bedöma om utbildningen, styrningen och tillsynen för branschen är tillräckliga. Arbetsgruppen kommer att vara klar med sitt arbete under våren.

Lagen om privata säkerhetstjänster saknar särskilda bestämmelser om de studerandes lämplighet för branschen. Enligt lagen har bland annat en anordnare av utbildning för väktare eller ordningsvakter rätt att begära en så kallad begränsad säkerhetsutredning av dem som söker till utbildningen. När en person ansöker om godkännande som väktare eller ordningsvakt bedömer polisen separat om den sökande uppfyller de krav på redbarhet, tillförlitlighet eller personliga egenskaper som föreskrivs i lag. Vad gäller den del av utbildningen inom säkerhetsbranschen där det är fråga om utbildning enligt lagstiftningen om yrkesutbildning, ska bestämmelserna om denna utbildning tillämpas på utbildningen.

Som jag redan konstaterade ovan kommer inrikesministeriet att tillsätta en arbetsgrupp som kommer att lägga fram sin bedömning av vilka åtgärder som eventuellt bör vidtas i fråga om utbildning, styrning och tillsyn för den privata säkerhetsbranschen. Ett försämrat förtroende kan dock inte återställas enbart genom myndighetsåtgärder. Även den privata säkerhetsbranschen och aktörerna inom branschen har möjlighet att bidra till detta, till exempel genom en utveckling av verksamhetskulturen och den interna kontrollen.

Medborgarna måste kunna lita på alla aktörer inom säkerhetsbranschen. En stor del av väktarna och ordningsvakterna utför sitt arbete professionellt, men excesser och misstankar om lagstridigt beteende förekommer ändå alltför ofta. Utbildning och övervakning är de medel som ska förhindra excessiva maktmedel eller missbruk av ställning.

Helsingfors 24.1.2023

Inrikesminister Krista Mikkonen